12/02/2024

Αρκαλοχωρίου Ανδρέας: Ιδεολογιών συνέχεια και παθών υπέρβαση

/ Γνώμες

ΙΔΕΟΛΟΓΙΩΝ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΘΩΝ ΥΠΕΡΒΑΣΗ

Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Αρκαλοχωρίου κ. Ανδρέα

Καθηγητή Θεολογικής Θεσσαλονίκης

Οι κατακτήσεις του ανθρώπινου πολιτισμού, ανθρωπισμός, ανθρωποκεντρισμός και ανθρώπινα δικαιώματα συνθέτουν, με μήτρα τη Δυτική Ευρώπη και αποχωρούντος του ρωμαιοκαθολικισμού, κινήματα και θεωρίες. Συγκροτούνται οι κυρίαρχες ιδεολογίες του 19ου και 20ού αιώνα.

Με την πολυπολιτισμικότητα των ημερών μας, ζούμε τον δικαιωματισμό των μειονοτήτων, που οδηγεί σε αχαρτογράφητους ωκεανούς, τις γνωστές αλλά και παραδοσιακές δομές, με κύτταρο την οικογένεια, μητέρα – πατέρας – παιδιά.

Εκδηλώνεται βαθύς προβληματισμός ότι, η συνέχεια του μειοψηφικού δικαιωματισμού θα ενυλώνεται διαπολιτισμικά μόνο από τα άνω στρώματα της πυραμίδας, γιατί εκεί θα υπάρχουν τα pecunia. Δεν πρόκειται για δαιμονολογίες. Διαβάζομε για το πώς και πού ικανοποιούνται ακραίες σαρκολατρικές καταστάσεις. Εκφράζεται ανησυχία για το ποιοι θα έχουν πρόσβαση στη διαμόρφωση της υψηλής ευφυΐας, με την παρεμβατικότητα στα γονίδια. Η μίξη αυτή του ψηφιακού με τον σημερινό άνθρωπο, θα μετασχηματίσει τον άνθρωπο και θα κατηγοριοποιήσει τον κόσμο σε υπερανθρώπους και ανθρώπους – υποανθρώπους. Αρχίζει η δύση, όχι μόνο των κατακτήσεων του πολιτισμού για το σύνολο των ανθρώπων, αλλά και του άλλου οράματος, για διαμόρφωση παραδείσου επί της γης.

Ο νόμος του «γάμου» των ομοφυλοφίλων, φοβούμαι ότι θα είναι η αρχή και όχι το τέλος του μειονοτικού ατομοκεντρισμού, και του μετανθρώπου στον 21ο αιώνα.

Για τον «γάμο» των ομοφυλοφίλων, η Εκκλησία, Οικουμενικό Πατριαρχείο, Εκκλησία Ελλάδος και Εκκλησία Κρήτης, με την αγιοπνευματική εμπειρία χιλιετιών, τοποθετήθηκε με λύπη, περίσκεψη και αιδώ. Και στα τρία επίσημα κείμενα των Συνοδικών ανακοινωθέντων είναι σαφέστατη η μη αποδοχή από την Εκκλησία του επίμαχου νομοσχεδίου, αλλά και η κατανόηση των ανθρώπων που θα το επικαλεστούν. Λυπούμαι, γιατί πολλές προσεγγίσεις, περιορίστηκαν αναιτιολόγητα στην άρνηση της Εκκλησίας για το νόμο. Αποσιωπήθηκε η σύγκληση των δύο επισήμων εκκλησιαστικών ανακοινωθέντων στην ελληνική επικράτεια, σ’ αυτό που επισήμανε η Αγία και Ιερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου «ότι τα συνάπτοντα τοιαύτας μορφάς συμβιώσεως μέλη της Εκκλησίας πρέπει να αντιμετωπίζονται μετά ποιμαντικής ευθύνης και εν Χριστώ αγάπης». Αυτό δεν αναιρεί το αλώβητον της εκκλησιαστικής αλήθειας εν μέσω χιλιετιών.

Η Εκκλησία και όλες οι θρησκείες είναι θεματοφύλακες ιερών κειμένων. Ο Πρωθυπουργός, ουδόλως τυχαία, δήλωσε «σέβομαι και την άποψη της Εκκλησίας… να κάνει κάτι που αντίκειται στον πυρήνα της θεολογικής προσέγγισής της».

Η Εκκλησία διαφυλάττει τον αποκεκαλυμμένο Λόγο της αληθείας του Χριστού, τον ομολογεί, χωρίς να υψώνει διχαστικά τείχη. Ως μέλη της Εκκλησίας, δεν κάνουμε το θέλημα μας επί της εμπειρικής και παραδεδομένης ανθρωπολογίας των ιερών

μας κειμένων. Οι ιδεολογίες προσπερνιούνται, μετά των επιγείων σχημάτων των, διότι κατά τον Άγιο Γρηγόριο Παλαμά «κάθε λόγος παλεύει προς άλλο λόγο».

Η ιδεολογικοποίηση της πολυπολιτισμικότητας συνθέτει το νέο που προωθείται για να κυριαρχήσει στο γεωπολιτικό μας χώρο. Η κλίση του έθνους στον ενικό και πληθυντικό υποχωρεί στον 21ο αιώνα. Αντικαθίστανται με την κλίση πολιτισμός, πολυπολιτισμικότητα και διαπολιτισμικότητα. Τίθενται όμως απλά ερωτήματα:

Η Ορθόδοξη Εκκλησία, με την εκκλησιαστική γραμματεία και τέχνη, με την υπερδισχιλιετή διαδρομή και διακονία της στον οικουμενικό πολιτισμό, δεν εκφράζει πολύτιμο μέγεθος μέσα στην διαμορφούμενη πολιτισμικότητα του κοσμικού κράτους, ακόμα και για όσους προσεγγίζουν την Εκκλησία με κοσμικά – ιδεολογικά μόνο κριτήρια; Τα ζωντανά κύτταρα των ενοριακών κοινοτήτων, το Άγιον Όρος και τα μοναστήρια μας, δεν αποτελούν πλούτο και σπουδαία συμβολή στην πολυπολιτισμικότητα μαζί με χώρους λατρείας άλλων θρησκειών;

«Το αλητόπαιδο της Ομόνοιας» όπως, εύστοχα, ο αδερφός Αργολίδος Νεκτάριος αποκαλεί τον Άγιο Πορφύριο, οι δυσεύρετες διορατικές εμπειρίες Του, που συγκεφαλαιώνουν στον ορατό και γήινο κόσμο, την εκκλησιαστική εμπειρία του αοράτου, ουρανίου, πνευματικού κόσμου, δεν αποκαλύπτουν τη συνέχεια του πολιτισμού της καθ’ ημάς Ανατολής; Τα ερωτήματα εδράζονται στον φόβο για την «αλά καρτ» πολυπολιτισμικότητα ενός ολοκληρωτισμού;

Η Εκκλησία κοινωνεί με τον αόρατο ουράνιο κόσμο τον έμπλεο παθών αισθητό κόσμο μας, της γης. «Νυν αι Δυνάμεις των ουρανών συν ημίν αοράτως λατρεύουσιν». Τα πνευματικά γυμνάσματα της Εκκλησίας θεραπεύουν ή τιθασεύουν τα ανθρώπινα πάθη. Όχι, βέβαια, με κατασταλτικούς μηχανισμούς. Ο νεομάρτυρας μαθητεύει στον αλείπτη για να υπομείνει το μαρτύριο.

Η ανάγνωση των θείων και ιερών κανόνων της Εκκλησίας ομολογούν τη διαχρονικότητα των ανθρωπίνων παθών. Όλοι οι πολιτισμοί, η θεοκεντρικότητα των αυτοκρατοριών, η εθνοκεντρικότητα του κράτους, η πολυπολιτισμικότητα του δικαιωματισμού, αδυνατούν να θεραπεύσουν τα ανθρώπινα πάθη, της φιλαργυρίας, της σαρκολατρείας, της μνησικακίας, της καταλαλιάς, της υπερηφάνειας, της εξουσιομανίας, του εγωισμού.

Το ζητούμενο τελικά ποιο είναι; Μια ακόμα ιδεολογία, αυτή του δικαιωματισμού, που κλονίζει πανανθρώπινα κεκτημένα ή η θεραπεία των παθών μας, με τα οποία βασανίζουμε τους συνανθρώπους μας; Οι φιλοκαλικοί Πατέρες αναζητούν την πνευματική διάσταση της αιτίας των παθών και ορίζουν αντίδοτα για την θεραπεία των. Τα κείμενα του Αββά Ισαάκ του Σύρου, του Αγίου Ιωάννου της

Κλίμακος, του Αγίου Μαξίμου του Ομολογητού αποκαλύπτουν το δέον γενέσθαι επί των παθών μας. Προϋπόθεση αυτής της θεραπευτικής πορείας είναι η μετάνοια του Ορθοδόξου χριστιανού για να ακολουθήσει η διάκριση και η οικονομία των Πατέρων της σήμερον, χωρίς να δημιουργείται η ψευδαίσθηση στους ανθρώπους, μιας επίγειας παραδεισοποίησης. Τους κατανοούν και τους υπενθυμίζουν «Δεύτε προς με πάντες οι κοπιώντες και πεφορτισμένοι καγώ αναπαύσω υμάς ... ότι πράος ειμι και ταπεινός τη καρδία». (Ματθ. 11, 28-29).

(Δημοσιεύθηκε στην Απογευματινή 11-02-2024)